

طاشينك
ارمنيجه يومی سياسي غزته
صاحب امتیاز: هراير ماموريان - ازمير
"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE
Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	90	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՌԱՌ	90	40	
ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ	25	15	4ր.

Ձեռագրակառ ձեռագիրք եւ չեն օրուի

ՏՆՕՐԻՆԵ՛՛ ԽՍՐԱՎՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԻԱՆ

10 ՓԱՐԱ

«ԻԹԵՐԱՏԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՆ»

Ահա՛ ամէն կողմէ լսուած արձագանքը՝
Ընտրական պայքար չի մղուեցաւ այս անգամ. հասանքներ եւ քաղաքական կուսակցութիւններ գոյութիւն չունէին. ժողովուրդին մեծ մասը նոյն իսկ չի մասնակցեցաւ ալ ընտրութեան. մէկ խօսքով ընտրական ոգևորութիւն եւ շարժում ըսուածը գոյութիւն չունէր այս անգամ. Լրագրութիւնն անգամ պայքար չի մղեց:

Ասկէ աւելի դիրքին եւ աման տարուած յաղթանակ մը կարելի չէ երեւալային:

Ձեռք կրնար ըսել թէ այս ընտրութիւնը տիպար ընտրութեան մը իբր օրինակ կրնայ ծառայել. երբ ամբողջ ժողովուրդները իրենց մեծամասնութեամբ չեն մասնակցած քուէարկութեան:

Դեկտեմբերի 10-11-ը կառավարական կուսակցութիւնը, չունենալով իր դէմ ուրիշ քաղաքական կուսակցութիւն մը, բնական էր թէ հրապարակին պիտի տիրէր:

Ոչ միայն իսլամ տարրը իր ամբողջութեամբ չի մասնակցեցաւ, այլեւ Օսմ. կառավարութեան բաղկացուցիչ տարրերէն կարեւոր մաս մըն ալ ձեռնպահ մընաց:

Նախընթաց փառամէլութեան ընտրութիւններէն դժգոհներ կային. որոնք չուզեցին որ ինչ սխալները կրկնուին, եւ լուսաւորին համարեցին ձեռնպահ ու չէզոք մնալ. քան իրենց իրաւունքները վրայ տալ:

Դեկտեմբերի 10-11-ը թէն մինչեւ վերջին ժամանակներս ամէն վայրէ ի գործ դրած գոհացում տալու անոնց պահանջներուն, բայց դժգոհ տարրերը բաւարար չի գտած անոր կողմէ եղած գիծները: Մէկ կողմէն բանակցութիւնները կը շարունակուէին, միւս կողմէն ընտրութիւններն ու քուէարկութիւնները տեղի կուէնեային:

Վերջին պահուն, երբ գրեթէ բոլոր տեղերու մէջ կատարուած վերջացած են Բ. կարգի ընտրութիւնները, կէս բերանով համաձայնութիւն մըն է ան գրեթէ, որ տեղի կունենայ Հայերու եւ Օսմաներու հետ. Հայերը դեռ վերջնական որոշումին չեն տուած թէ պիտի մասնակցին այս անգամուան ընտրութեան, թէ վերջնապէս ձեռնպահ պիտի մնան: Հայ քաղաքական կուսակցութիւններն այս անգամ ձեռնպահութեան աւելի հակամէտ կը թուին ըլլալ. քան նախորդ անգամները: Պատճառներն ու Աղգ. Մարմիններն ալ դեռ իրենց խորհրդակցութիւնները վերջացուցած չեն եւ մինչեւ որոշումին տալը զուգէ ընտրութիւնները վերջացած ըլլան արդէս: Իթթիհատը հայերու այս պայքարը վերջնական վրայ անշուշտ լաւ ուղիով չէ որ պիտի նայի, եւ վերջին վայրկեաններուն անուշադ լուրերուն եթէ նայինք այս անգամ մեզի խոստացուած 18-20 երեսփոխաններէն հազիւ 5-8 ա. թուներ տրամադրուի որոշուած է եղեր, այն ալ ո՛չ թէ իբրեւ հայերու ընտրելիներ, այլ իթթիհատի ընտրելիներ: Պոլիս մէկ Հայ երեսփոխան պիտի տայ, Հալաբեան էջ. որ արդէն Հայ իթթիհատական մը ըլլալով Հայ ազգէն աւելի անշուշտ իթթիհատը պիտի ներկայացնէ փառաւանքներն մէջ:

Կը խօսուի նաեւ թէ Պօլիզդէնեան էջ. ալ ընտրուած է արդէն իբրեւ իթթիհատի ներկայացուցիչ:

Հայերը լուսագոյն կընէին, քանի որ գործը հոս հասաւ եւ այսչափ յապաղեցան, բնաւ չի մասնակցէին ոչ քուէարկութեան եւ ոչ ալ ընտրութեան, որպէսզի անուն մը չըլլար, որ Հայ ազգն ալ պաշտօնապէս մասնակցած ըլլայ ընտրութեանց:

Յոյները վերջին վարկեանին համաձայնեցան եւ ինչպէս կըսուի իրենց փառաբանէն աւելի անգամներ թերեւս ունենան խորհրդարանին մէջ:

Մաղթենք որ, երբ գործերը հոս հասան եւ ընտրութեանց վարկեւորակցութիւնը ազգէ կամ գէշ գրեթէ վերջացնեն. վրայ է ընտրական գործերը, մեր յառաջիկայ խորհրդարանականները իմաստութիւնն ունենալին գոնէ երկրին գործերը իմաստութեամբ ալ վարելու:

Ա.Լ.Օ

ՀԱՅՆԵԼԻՒՆ ՄԷՋ

Այսօր ալ առածով մը կ'սկսիմ, զանազանութիւն մը ըրած ըլլալու համար եւ կ'ըսեմ՝ «Նախ իրաւարեցուցանէ ու ապա կորուսանէ»:

Ճիշտ մեր ազգային կեդր. վարչութեան պէս որ չբաւականացաւ 10-11 երեսփոխաններով ու այժմ հազիւ հազ հայերն պիտի ունենան 5-6 երեսփոխան Օսմանեան խորհրդարանին մէջ:

Եւ այդ քանի մը հայերն՝ հայերէ՛ պիտի ընտրուին, ո՛չ, այլ անհատական շահերով իրենց զիրենց պիտի ընտրել տան իթթիհատի շնորհիւ:

Կեդր. վարչութիւնը դեռ խորհրդածելու վրայ է. կրնայ շարունակել իր խորհրդածութիւնները, նոյն իսկ ընտրութեանց լրանալէն ետքն ալ, չէ՛ որ խընդիրն եղանակացութեան մը հասցնելու վրայ է, թող այսօր չըլլայ ու քանի մը ամիսն վերջը ըլլայ, կարևորութիւն չունի...:

Ուստի կ'իթթիհատ վերջնականապէս իրաւունքներն մէջնէ չեն իրաւունք իր խորհրդածութեանց մէջ ու կ'ըստեմ ան ընտրութեան քանի մը հայ մէկուսներուն, որոնք հակառակ ազգին ձեռնպահութեան ինքզինքնին ընտրել պիտի տան, փրկելու համար միայն ամսական իրաւունք ունի մամսթայակը:

Հոս ծանրակշիւ խնդիր մը կ'ներկայատեսայ, այդ հայ մէկուսներն հայ պէտք է որ նկատենք թէ ոչ, քանի որ Կեդր. վարչութիւնն, անմիջեւի պաշտօնութիւնն ունեցաւ, ինչպէս ասկից առաջ շատ անգամներ գրեցի. խնդիր յարուցանելու ու հայ մէկուսներու թիւն ազգին համեմատական թիւին համապատասխան ուղիւ, ու քանի որ այժմ անվերջանալի խորհրդակցութեան մէջ է. ինչ որ նոր անհեթեթութիւն մըն ալ այդ է. նկատելով որ ժամանակն արդէն անցաւ ու ընտրութիւնները լրանալու մօտ են, արդ՛ երբ ազգը՝ վարչութեան ըրած խոշոր ծախսաւորութեամբ բարոյապէս զրուած է անգամ մը այդ անել կացութեան մէջ, սոսկական անհատներ իրաւունք ունին մէկուսական աթոռներու բաղձալու ու եթէ ընտրութիւն կրնան հայ նկատուել:

Այս շատ փառելի խնդիր մըն է, որովհետեւ նախ՝ ազգին կամքին դէմ ունեց ընտրացուցումն անհանդուրժելի է. ու երկրորդ՝ ապագայի տեսակէտով՝ պաշտօնական շրջանակներու առջեւ ինչ արմէք Կ.Լ.Օ.Ն.Ի. հայոց պաշտօնական ժողովներն, երբ անոնց որոշումներուն ան-

աստեղծով հայ անհատներ իբրեւ թեկնածու կ'ալքուին, ապահովելու համար իրենց ընտրելիութիւնը:

Ապագային ո՞վ պիտի երաշխաւորէ որ չպիտի մերժուին Պատրիարքարանի կողմէ առաջարկուած այս կամ այն բանակցութիւնները ու թուրք պաշտօնական շրջանակներ կամ անոնց Գաղ. կուսակցութիւններն ուղղակի չպիտի բանակցին հայ անհատներու հետ ու չպիտի լինեն ունեցողներ, կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնելով քաղաքական շահերը ներկայացուցչութիւնը, այսինքն թրքահայոց ներկայացուցիչ Պատրիարքարանը:

Արդէն հեռուէն հեռու ուրիշ շատ աւելի կենսական խնդիրներու համար նոյնօրինակ փորձեր կատարուած են ասկից առաջ ու քանուած են կարգ մը հայ մեծաշուքներ, որոնք համակերպած են միջնորդի դերէն դուրս ելնելով նախաձեռնարկ հանդիսանալ. յանդգնութիւն մը որ ունէ կերպով չկրնար արգարանալ ու ցոյց կուտայ անգամ մըն ալ թէ հայերու մէջ կ'գտնուին եղբի անհատներ որոնք ամբողջ ազգին շահը գահելու չափ անխղճութիւն ու աւելին վատութիւն ալ ալք կ'առնեն, իրենց անձնական շահերու յաղթանակին համար, թէ այսպիսիներու ինչ անուն տալու է, կ'թողուի այդ գործը ուրիշներու, եթէ կ'արմէ զբաղիլ այս անհայտ չնշխարութիւններով:

Պատրիարքարանը ներկայ փափուկ վիճակի չի թողատրեր ինքի աւելի բացայայտ ու արտայայտիչ ըլլալու ընտրութեան մէջ, անշուշտ ժամանակը պիտի գալու քրի իրենց պատուանդաններէն վար առնելու ու անոնց յարմար անկողին՝ ցեխին մէջ պառկեցնելու դիմակներ պատնելու ու անոնց տակ սքողուած սեղմքներն երևան հանելու, ու ասոնք պիտի ըլլան օր մը, որչափ ժամանակ որ հովու ու ապացոյցներու վրայ հիմնուած հերքումներ չտրուին ուր որ անկ է...:

Այսպէս ուրեմն ամեն զինով պէտք է որ արգելուին այն հայերն, որոնք մէկուսական աթոռ մը կ'ոտրեան, եթէ անտարբեր մնայ Պատրիարքարանն ու թուրք ու հակառակ իր ձեռնպահութեան հայեր ընտրուին, այն ժամանակ թող բան ու ըրինքն տուն Սրբազան Պատրիարքն ու Պատրիարքարանին մէջ թաղէ ազգին արժանապատուութիւնն, անոր վրայ յիշատակարան մըն ալ կանգնելով ու ոսկեգոծ տառերով արձանագրելով ընտրութեան հայ մէկուսներու անունները...:

ԵՍ

«ԿԱՅԻՒՆ» ԶԱՅՆԵՐԸ

Բարեկեցի մէջ՝ Պօլիս Նուպար փաշան մաճունախար ընելու համար կատարուած փորձէն անմիջապէս հետքը, Պոլսահայերուն միաբեր զբաղեցնող օրուան ամենէն հրաշալի բանն է՝ gaffe բառին հայերէն գտնելու համար թափուած քրտնաթոր ջանքերը:

Սոյապաշտեան բարեկամս՝ փայլակնացայտ խոյանքով մը կը յարմակի այդ անպաշտպան բառին վրայ եւ գրական աշխարհին մէջ կ'առնէ jacquerie մը որուն ստանալիք վերջնական հանգամանքէն կախում ունի այսուհետեւ gaffe բառին գոյութեան to be or not to be: Եւ խնդիր կամայ կամաց անհայտ անտեղի համեմատութիւններ անհեղու վրայ է որ, վախճան վաղը միւս օր, եթէ այդ հարցը շարունակէ այս թափը պահել, պիտի

ստիպուիմ ձեռքս թերթ անհեղու Թէօպէ ընել, մասնօր:

Ատենօք կըսէին թէ tact բառը հայերէն չունի. հայերը tact զուրկ ըլլալուն համար: Այդ միւսին տուեցով չի հաստատուի սակայն gaffeին չգոյութիւնը ի հայտ:

Եթէ կայ մարդկային խմբակցութիւն մը որ gaffeին զատ ուրիշ բան ըրած չունի, ան ալ անարժանաբար մենք ենք՝ Հայերս:

Հայը՝ gaffeին հոմանիշն է, révérence parler!

Առէ՛ք. խնդրեմ, սա մեր Ազգային, իման եւ չգիտեմ ինչ ժողովները — ներկայացուցիչները Հայ համայնքին — եթէ անոնց ըրածներուն մէջ gaffeին զատ բան կը գտնէք, eau de cologne սրկեցէք երեսին:

Gaffe մը երուսաղէմի խնդիրը. ուրիշ gaffe մը Պատրիարքարանի մաքրագործումը — տակերին շալկար չունին, եւեր գլուխներն ֆէլիքսին կը խօթին — նշանաւոր gaffe՝ ատանկ վարչութիւն մը գործի վրայ պահելին. եւ կաֆիրուն ամենէն կաֆը, սա մէկուսական հարցը: Ուրիշներ ալ կան, բայց զո՞րն ասեմ եւ կամ գործ խոստովանիմ:

Կարելի՛, ըլլալի՛ք բան է որ, այդքան կախառատ ազգ մը, այդ բառին հոմանիշը չունենայ:

Furia ֆրանսացուց յատուկ է. spleen անգլիացիներուն, քէֆը տաճիկներուն, մաքաթոնի իտալացուց եւ gaffe... հայերուն:

Մէյ մ'ալ կը խնդրեն պնդելու թէ gaffeին հայերէնը չի կայ, Ո՞վ է ըսեր:

Caffeին իսս պէ իսս հայերէնն է... շարուն. իրանա՞ք կոր, անգամ մը եւս կրկնեմ անա՛... շարուն:

Caffeին հայերէնը՝ շարուն է, ինչպէս Printempsին՝ զարուն եւ Bon Marchéին... աման կարպուս:

— Որ եւ է բառարան մէջ ատանկ բառ չի կայ, կըսէք ինքի:

Իրաւունք չեմք. Բայց ատանկ ըսելով իմք բան մը մը տպացուցած չէք ըլլալ. իմ ազնիւ հակառակորդներս:

Ձի կայ ֆրանսերէն բառարան մը որուն մէջ գտնէք limousinade բառը. Բայց միթէ limousinade կը կարծէք թէ չ'ս գործածենք ֆրանսացիները:

Ժիւլ Կլէմէն նախագահութեան օրերուն, Տիկին Լիմուզին անունով կին մը կար, — Մատամ Հիւմպէրի անաբը կնիկ մը — որ նախագահին փեսին՝ Պ. Ուիլսոնի պատուաւանդ կը ծախէր. բնականաբար գրամով, ասոր անոր, ամբին եւ չափման: Օր մը սակայն՝ scandale մէջ տեղ ելաւ եւ հանրային կարծիքը եւ մամուլը զբաղեցաւ այդ խնդրով:

Սեւ կարծեմ թէ ֆրանսական Հանրապետութեան այդ երրորդ նախագահը եթէ չի վերընտրուեցաւ, ասոր պատճառը չ'ի մըն ալ Մատամ Լիմուզինն է:

Այդ թուականէն ի վեր չ'իմուեցաւ limousinade բառը որ կը նշանակէ գրամով պատուանդան ծախել:

Gaffe բառին հայերէնն ալ, շարունք, ատանկ զժառանգ պարագայներու կը պարտինք, ինչպէս պահելէ մը պիտի բացատրեմ:

Ես ալ երկու տարի առաջ Սոյապաշտեան բարեկամս պէս շարունք գոյութիւնը կանգիտանալի եւ gaffeին հայերէնը գտնելու համար Աստուած գիտէ թէ որքան չարքիւրած եւ Նորայրը, Նուպարեանը, Տէմիրճիպաշեանը, Լուսինեանը, աս ու ան վերջապէս:

ՄԱՄՈՒԼ

Բայց անօգուտ վաստակ. Յետոյ, այդ չգոյութիւնը ինծի համար մեծ կարևորութիւն չունի, որովհետեւ ես հէնապէս թափաքեալ մը ունիմ. ներքին անհանգստացումս անհրաժեշտ փոփոխութիւն կը պահանջէր, որուն հոգ, միթէ ամէն ժամ գացող կազմէ՞:

Իրաւ է որ շատ չընեն այդ շարուն բառին confectioun. Դեռ երեք տարի չեղաւ, հետեւաբար չեմ մեղադրեր Պ. Ժաք Սայապալանը եթէ տակաւին չէ ծանօթացած անոր հետ: Ուրախ եմ որ, այսօր ինծի կիսայ Պ. Ժաքը և շարունը իրար ներկայացնելու պատիւը:

Պատրիարքարանի մէջ երկամայ ցաշտանավարութեան կը պարտիմ՝ «երիշ շատերէ առաջ՝ gaffe բառին հայերէնը գիտնալուս առաւելութիւնը»:

Իմ հոն պաշտօնավարած ատենս, բարձր դիրք ունեցող մէկը ունէիք մեր գլխուն վերեւ որ gaffեր ընելու համար ամիսը 5000 դրոշ կառնէր:

Այդ երանելին Դուռը կերթար gaffe կընէր. պատուհանը կը նստէր gaffe կընէր. սանդղներուն վրայ կափ (*) Դեսպանատունները կերթար կափ. Դեսպանները կուգային կափ ժողովներու կը նախագահէր՝ կափ, նստած՝ աթոռին վրայ՝ կափ. վերջապէս սննուղ կափ...

Որովհետեւ շարունը քիչ կուգար այդքան gaffերու փոխարէն՝ օր մը, Ուսանալուն Դեսպանատունէն վերադարձուն պաշտօնակիցներս պաշտօն տուին, ինծի շարուն բառին գերադրականը դրանք, ադ անուշտով մկրտելու համար այդ նշանաւոր gaffeur:

Ներշնչուած ունեցած մէկ օրս էր. Ուստի գլուխս առի երկու ձեռքերուս մէջ՝ այն ատեն կաթնուածին վրայ գաղափար չունէիք—ե կէս ժամ խոլալէ ետքը, վեր առի գլուխս և պաշտօնակիցներուս դառնալով, ըսի անոնց.

—Ձեր ուզածը ինչ է, տղաք. շարունին գերադրականը չէ՞:

—Այո՛, այո՛, ի՛նչ ըսէ նայինք, ի՛նչ է:

- Շարունը դիտէք...
- Մենք ատոր գերադրականը կուգենք, կընդմիջեն ընկերներս:
- Շարուն, շարուն...
- Դերադրականը...
- Արշարունը:

Յ. ԱԼՓԻԱՐ

(*) Մեր ֆրանսամուլ աշխատակիցը Յ. Ալփիար թէև gaffe բառը ամէն անգամ լստին տառերով գրած է. բայց մենք ստիպուած ենք հայ տառերով չարել, որովհետեւ պէտք է զանազանութիւն մը գտնուի մեր գրերու քանոններուն և Ռօ չիտի քաջային միջև:

Մենք տպարանը բացած ատեններս չէինք գիտեր թէ Ալփիար յոգուած պիտի զրկէր մեզի:

Ծ. Մ.

ՏՕՔԲ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՏԻՐԱՅՈՒԵԱՆ Ամե. Երկեան ատամնաբոյժ. Բնարօ Խաթիւ 9, Զուրի ընկերութեան քով:

«ԴԱՇԻՆՔ»-Ի ԺԱՆՈՒՆԸ (69)

ՄԻՇԷԼ ԶԷԼԱՒՐՕ
ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՓԱՌԻՍԹԱ

Թ.

ԶԱՂԱՑԻՆ ԴԵՄ ԶԱՐԱԿՈՒՄԸ

Բարտեան՝ ջաղացքին ամենէն ստորին կողմը հասնելով՝ վերցուց երկու երեք տախտակները այն կոնածե կազմածին որուն վրայ կառուցուած էր ջաղացքը, և ճամբան ցուցուց իր երկու ընկերներուն որոնք սահեցան անոր մէջ... Ասիկա վերջին ապաւենէն էր... Հարկ պիտի ըլլար մեծերի հոն, կարելի եղածին չափ սուղ ծախելով իր կենսաքը... Բարտեան ամենէն վերջը սահեցաւ ծակին մէջ, և կրցածին չափ տախտակները նորէն իրենց տեղը դրուեց գլխուն վերեւ:

Հիմայ բուն իսկ գետներն վրայ կը գտնուէին, Յարձակողները կը վարանէին

«Թուրքին լաւատես քաղաղաքական փիլիսոփայութիւնը», խորագրով «Քէօլիւ» կը գրէ:

Կը լիչէ՞ք արդեօք օր մը, որ թուրք մամուլը իր տնտեսական կացութեան մասին լաւատես գաղափարներ յայտնած ըլլալ սահմանադրութեան սակարկատե շոր ջանին մէջ, Պիտի ըսէք անշուշտ թէ ո՛չ, և ինչպէ՞ս կարելի էր ջորական պատանախան տալ, եթէ իրողութիւնը բացորոշ և մերկապարանոց, կը ծառանար իւրաքանչիւր տեսնող աչքի առջև, և ոչ միայն թուրք անհամեմուն՝ այլև, աշխարհի վրայ գտնուող բոլոր տարրերու և երկիրներու տոյն, Կորուսած էինք մեր կամքը, և ազդեցութիւնը տնտեսականօրէն, և հետեւաբար զրկուած էինք նաև մեր մտաւորական և հոգեկան բարձրութիւնէն, մեր պատիւէն, Կառավարող ազգ մը իր յատկանշական բոլոր կողմերը իր սեփական կիթովը պէտք է զրոյթէ այն հողին վրայ, այն երկրին վրայ ուր ինք կը բնակի: Անբաւական է ըսել միայն թէ, այս հողամասը ինչ կը պատկանի, առանց տրամաբանօրէն փաստելու թէ, իրօք իրն է: Մօտաւորապէս հարիւր տարիէ ի վեր, լման դար մը, մենք եղած ենք կիթան կոլոր, ծառեր՝ որ տալ գիտին և առնել իրենք:

Մօտաւորապէս այդ դարու միջոցին յօրինուած են մեր ներկայ անկման ծրագիրները:

Կախառնիք. բայց մերը չեն մեր աշխատութեան պտուղները, կը ցանենք բայց մեր հաւածքը մեզ չի պատկանիր խաբար, միջամտողներ կը շորթեն մեր ձեռքի պատառը: Եւ ինչ որ կը պատկանէր Յունաստանի զօրօրինակ, կը պատկանէր մեզ. ապէ կէս դար առաջ, ինչ որ յունական ստացուածք կը կոչուի ներկայիս, տասը տարիներ առաջ, կը կոչուէր թրքական կալուածք, թրքական հասոյթ:

Ունէինք հողեր որոնք մերն էին, և երբ մերն էին անոնք, մենք էինք հոն կառավարող ազգը, տիրապետողը. Երբ Պօսան հերոսէքը կը մնար իբր մի թրքական կալուածք, թրքական հողամաս, թուրք տնտեսականն էր որ կը փայլէր հոն, և երբ մեր անտեսականը սկսաւ տկարանալ մեր մարմնոյն ծայրայեղութիւնները գոյրի մնացին իրենց սահանջած սնունդէն, և «ուստի սկսան բողոքել, և սպառնալ մեզ հանդէպ» Պօսան-Հէրոսէքը և ահա այսօր, Աւստրիական հողամաս է ալ, ու Տրիպոլիսը մի իտալական երկիր, Կիւտէն յունական է, ինչպէս Կիպրոսը Անգլիական, Սիւրիկը և գրեթէ բոլոր Բուսիկի Պալէստինայի այդ անտեսութեամբ գաճաճ ազգութիւններուն կը պատկանին ալ, և ցաւալի է ըսել թէ Սիւրիկը յունական է, Թուրքը հոն գործ չունի:

Ոչ թէ միայն օտարը կապրի մեր երեսէն, այլ իր գինին ու օդին ևս կ'ստանայ ճակտի քրտինքով չահուած Թուրքի

ջաղացքին ստորին յարկը իջնելու, և կը պոռալին:

—Ուշադրութիւն, Թերես ական մը կայ հոտ գոր հիմայ պիտի պայթեցնեն... Ի վերջոյ, յարձակողներէն մէկը ներս նայելով և մարդ չի տեսնելով, խուսմը մը մարդիկ առաջ նետուեցան և ինքզինքնին գտան այն տախտակամածին վրայ ուրկէ պահ մը առաջ հեռացած էին պաշարեալները... Վերջը հասած էր... Վարկեանէն մը երևան պիտի հանէին այն նեղ անցքը որուն մէջ սղոսկած էին անոնք, և պիտի սպաննէին զանոնք կամ հրացանի հարուածներով, և կամ պիտի կախնէին իրենց որջին մէջ բռնուած վաղերու պէս...

Այս սոսկալի վարկեանին էր որ Բիքուիք զգաց գետնին շարժիլը իր ոտքերուն տակ՝ իբր թէ երկրաշարժ ըլլար... Մոռցանք, ձեռքերովը խարխալեց մուրթին մէջ, Եւ զգաց որ ձեռքերը սալաքարի մը կը դպնային, և թէ այս սալաքարը կը շարժէր, իբր թէ գետնին տակէն վեր կը հրէր զայն... Բիքուիք ճիշտ բաժակեց... Վարկեանի մը մէջ Բարտեան և Շարլ հասկցան անցած դար-

հալալ վաստակէն: Ոչ թէ միայն Հելլէնը իր գինուորի հոգն ու պանիրը, հագուստն ու կապուստը կ'առնայ մեզմէ, այլ նաև անոնց գինին ու օդին, և ամէն ինչ որ հաճոյք կը պատճառէ իր քիմքին իր մարմնին, ան կը պարտի Թուրքիոյ:

Թերես անգիտանալինք մեր այս խողձալի վիճակը, տանհալ տարիներ առաջ, բայց ուրախաթիթ պարագայ մըն է ըսել թէ այսօրուան իսլամութիւնը, օսմանցի բնակչութիւնը, կը դիտակցի իր վիճակին, ու սկսած է արդէն վերադարձնուիլ:

Շարժում մըն է որ կը նշմարուի բովանդակ ծայրերը Թուրքիոյ, մանաւանդ տարւոյս սկիզբները, և կրկնապատկ ու ըրախի պարագայ մըն է կրկնել թէ, Աւստրոյի բարեկրթութիւնները իրենց վերջին կերպարանքն ու գոյնը ստանալու վրայ են: Երկրի կը բարեկրթութիւն, և ներկայիս Օսմանցի ժողովուրդը առանց տարբերութեան տեսնելու թէ ինչ վիճակէն մէջ մը կ'առտրեց նաւատորմի ի նպաստ կատարուած հանգանակութեանց հանդէպ: Զինուորականութիւնը կը բարեկրթութիւն, տնտեսականը նմանապէս, և իւրաքանչիւր անհատ իսլամ կամ ոչ-իսլամ պիտի ընթանան այլևս մի ուղղութիւն, և մէկ ընթացք. Պէտք է կառավարութիւնը քանդել՝ վերաշինելու համար, և ներս աշխարհի պաշտօնեաներ որոնք նուիրուած են իրենց պաշտօնին և ունին կէտ նպատակի միայն այն որ օգտակար է իր կառավարութեան, իր այդ գին: Մեր լաւագոյն փիլիսոփայութիւնը, որիչ երկու խօսքով, այն է թէ, 'ըլլանք լաւատես եթէ կուզենք յայտնի ըլլալ իսկ մենք միւր երկրին վրայ:

Ազգասիր Անտուրա

ԻԶՄԻՐ
Առաջնորդ Արագանը այսօր կէսօրէ վերջ ժամը 2 30ին կը նախագահէ Թէփէ ճիկի Հայկական մանկապարտէզի տօնաժամի հանդէսին:

—Ուրբաթ երեկոյ Քաղաք, Ժողովը իր շաքաթական նիստը գումարեց նախագահութեամբ Առաջնորդ Արագանին: Ներկայ էին Յակոբ Հարեմց, Միսաք Մօրուքեան, Խարով Եփրէմ, Մարգար Օհանեան և Վարդան Էմմանուէլ Կիւնբեր: —Դասաւայի թաղականութեան ատենապետ Տօթ Բաղդիկեան էֆ. հրաժարական մատուցած ըլլալով, որչափեցաւ մերժել սոյն հրաժարականը և հրաւիրել յիշալը որ շարունակէ իր պաշտօնը: —Ուսումն. Խորհուրդոյ պալատեալ անդամոց տեղ ընտրուեցան Տիարք Դիպոյ Տիպլը, Յակոբ Դալաթլեան և Տօթ Մ. Տիարքեան: Դընդիթ թաղականութիւնը գրով մը կը յայտնէր որ կառավարութիւնը արգիւծ ըլլալով արդի գին ընդամանաւ մէջ մեծել թաղել, ստիպուած են «երիշ հող մը յաւակցել իբր գերեզմանատուն, որու չրկապատք չեն լու համար 30-40 ռուկի հանգանակութեան արտօնութիւն կը խնդրեն ժողովը սկզբամբ ընդունելով հանդերձ արտօնածը, և երեքը միասին իրենց բոլոր ուժովը կոխեցին սալաքարին վրայ որ պաշարողներուն առջև անց պիտի բանար...»

Եւ մինչդեռ ծուկի եկած և շնչասպառ սալաքարին վրայ կը կոխէին իրենց բոլոր ծանրութեամբ, ճաթած ու ողորգին հեռաւոր ձայն մը հասաւ ականջին. և այս ձայնը իրենք:

—Ահ, վառներ. ձամբաս կը գոցեն: Սպասեցէք որ ամենքը ալ սատկեցընեն...

—Դրօսա՛ս ոռնաց Բիքուիք, Դրօսա՛ս է...

Ներկայիկեանի մը մէջ երեք մարդեր վեր վերցուցին սալաքարը որուն տակը տեսան անազին ծակ մը ուրկէ կրկնէր բորբոսած քարէ սանդուղ մը... Եւ այս ծակին մէջ՝ տախտակներուն ձեղքուած քէն եկող աղօտ լոյսին չնորհիւ երեսն եկաւ Դրօսաի սոգոյն, սարսափահար, եղբական և ծիծաղաշարժ գլուխը...

Միևնոյն պահուն և տակաւին Դրօսա իր ապշութենէն չըսած քիչ երեք մարդերը նետուեցան ծակին մէջ, և մեթանցքի մը երկայնքն ի վար կը վազէին:

Նուրթիւր, հարկ դատեց յաւանաբար որ հանգանակութիւնը արդիւնաւոր ընելու համար աւելի յարմար ժամանակի մը ըստ պատեն, նկատելով որ այս միջոցիս իզմիրցին չափազանց ծանրաբեռնուած է նպաստի զանազան դիմումներով: —Կէօզ թէփէ թաղականութիւնը գրով մը եկեղեցւոյն ֆէրման չ'ենենալը և եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ գտնուող սենեակներու համար տուրք պահանջուիլը կը յայտնէ: և դարման կը խնդրէր. Որոշուեցաւ ստուգել այս պարագան և ըստ այնմ հարկ եղած դիմումը կատարել: —Հագասար Որթախնամը գրով մը Վարդանանց Եշ. օրը հանդէս մը տալու արտօնութիւն կը խնդրէր. Որոշուեցաւ յայտնել որ նոյն օրուան համար ուրիշ ընկերութեան մը արդէն իսկ խօսք արուած ըլլալով, իրարու չի վնասելու համար հաճին տարբեր օր մը ընտրել:

Քնարի Ընկերութիւնը գրով մը իր հաստատութեան և գործառնութեանց մասին տեղեկութիւններ կուտար. Ժողովը նկատի ունենալով Քնարի օգտակարութիւնը և անոր ձեռնառու ըլլալու պէտքը, որոշեց յաջորդ նստին հրաւիրել Քնարի Դործադիր Ժողովը և աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ստանալ ի վերջոյ Սեալնորդ Արագանը յայտնեց որ յառաջիկայ շաբթու Պոլիս կը մեկնի իր ողորդեալ հոր քառասունքին առթիւ հոն պատարագելու համար և կը յուսայ հազիւ մէկ շաբաթի բացակայութեամբ վերադառնալ:

—Էօտէմիլի թաղականութիւնը գրով մը կը յայտնէր որ տեղւոյն կառավարութիւնը եկեղեցւոյ դպիրներէն մարախի տուրք կը պահանջէ և անոնց գերծ կացուցման համար հարկ եղածը ընել կը խնդրէր: Նոյնպէս Մէնէմիլի թաղականութիւնը գրով մը կը յայտնէ որ հոն գտնուող հայ զինուորներու չի թոյլատրուի Կիրակի օրերը եկեղեցի երթալ և Կիրակի օրով մարդանք կատարել կուտան: Դարձեալ Ռատօէ քաղաքի բանասիր գտնուող հայ ժամաւար մը իր վիճակին համար դարման մը կը խնդրէ: Առաջնորդ Արագանը սոյն խնդիրներու կարգադրման համար Տ. Յարութիւն քահանայի գլուխ է կառավարութեան հարկ եղած հրահանգները տալով:

—Սալիկին Տիար Թ. Թօփուզուէան տեղւոյն ազգային և կրթական խնդիրներու վիճակին վրայ հետեւալը կը գրէ մեզ. —

Սալիկին փոքր, բայց վաճառականութեամբ օրէ օր զարգանալու յոյսերով լեցուն քաղաք մըն է Այապիսի գիւղը գլուխը քաղաքի մը Հայութիւնը ո՛չ ապաքէն զարգանալու պէտք ունի: Քաղաքիս Հայութիւնը հազիւ 20-25 տունէն կը բաղկանայ, մեծամասնութեամբ գրեթէ արհեստաւոր. հազիւ 3-4 վաճառական ղէմքեր կը նշմարուին: Մինչև այսօր թէև ժամանակ ժամանակ ունեցաւ կրթական շարժումներ, բայց ապարդիւն մնացին մանաւանդ վերջին 2-3 տարուան շառքաւալի բերեւեմներուն պատճառաւ: Քանի մը տարի առաջ Առաջնորդ Տ. Մատ-

Բիքուիք իր ետեւէն կը քաշէր Դրօսաը որ հազիւ կը համարձակէր ինքզինքին հարցնել թէ ինչ էր պատահած: Տասը վարկեան ետքը կը հասնէին միւս ծայրը գետնուղին որ կը լսնէր մինչև Մէն-Ռօք մատուղը: Այս միևնոյն վարկեանին պաշարողները տեսած էին որ սալաքարը վերցուած էր և կրկնէին զգուշութեամբ վար իջնել քարաշէն սանդուղէն...

Անտարակոյս այս հին գետնուղին գոյութիւնը անձանթ մնացած էր ջաղացքին մէջ բնակող մարդոց, Հաւանաբար, անիկա մէկ աւելի անգամներ գործածուած ըլլալու էր կրօնական պատեւազմներու ժամանակ, մանաւանդ որ քանի մը տարի առաջ նոյն ջաղացքը տակաւին մաս կը կազմէր մատարան կտուածներուն: Ինչ որ ալ ըլլայ, չօրս մարդերը հասան մատուղը, դուռը բացին և խառնուեցան բազմութեան մէջ որ եռուեփ կուգար բլրակին ստորոտը, աչքերն յարած ջաղացքին վրայ: Առանց նշմարուելու անցան այս ամբիսին մէջէն ուր ոչ «ք կը ճանչնար գիրենք, և հապճեպով մտան Բարիք և առանց արգելքի մը հանդիպելու հասան Պարբէն

թէսն Եպիսկոպոսի թեմական այցելու-
թեան ատթիւ քաղաքիս մէջ թաղակա-
նութիւն կազմուեցաւ և ժողովուրդը ներ-
շնչուելով ու քաջալերուելով իր կրթա-
կան գործին բաւական զարկ տուաւ թէ և,
բայց հազիւ կրցանք միայն 6-7 ամիս
ապրիցնել տեղւոյս քանանան, որ կրթա-
կան շարժումին ազդակ մը կը հանդիսա-
նար, բայց ժողովուրդին անտարբերու-
թենէն յուսահատելով ան ալ հեռացաւ
և տեղւոյս վրայ չի գտնուեցաւ ձեռք մը
որ այս վիճակին առաջը հստակէր շիմա
ուելիք չունինք գերեզմաննոց մը ունինք
միայն, այն ալ կերակր թէ բաւական չի
նսկի կը պահենք անո՛ր համար որ մեռ-
նից վերջ Ստիկիլիքին իր թշուառ գոյու-
թիւնը պարտկելու տեղ մը ունենայ, եթէ
նոյ լրջապատուող տարրերն վրայ նա.
թիւք, միտթարիչ ամէն բան և ծաղկեալ
վիճակ մը ունին և այդ ամէնը կը պար-
տին իրենց կրթական յաջող վիճակին:
Միթէ մեղի մեղք չէ՞ որ հայ ըլլալով մեր
գաւակները յունական վարժարանները
դրկելու ստիպուած ենք՝ մերը չունենալու-
նուս համար: Մեր այս վիճակը պարզե-
լով արդեօք յայտ պիտի չունենանք որ
բարեսէր ձեռքեր մեր այս փաթարթիւ
հասարակութեան օգնութեան հասնին և
մեր մանկիկներուն սպառնացող ոտարա-
նայւս վիճակէն ազատեն Ստիկիլիքին:

ՆՈՒՐԱՍՏՈՒՆԻԹԻՆՔ Ազգ. Հիւան-
դանոցի. — Արամ էֆ. Աթիկիան՝ իր հօր
մահուան ատթիւ 3 օսմ. ոսկի: Տիկնայթ.
Վարդէնի Պարտիզպանեան (Մանչեսթըր)
1 օսմ. ոսկի. Նեկտար Ա. Թահաճեան
1 օսմ. ոսկի, Մարիամ Յ. Բարսեղեան
1 օսմ. ոսկի, Հովսէփէ Էջմեան 2 մէ-
նիս, Տարք՝ Արամ Տէմեան 1 օսմ. ոս-
կի, Յարութիւն Միտիւրիան 1 մէնիս,
Տիկնայթ՝ Վերգինէ Կ. Սիմոնեան 1 պարկ
ալիւր, Աննա Ս. Փափագեան 40 հատ
կէս օխանոց հաց, Տիար Թովմաս Աւե-
տիսեան 15 հատ կէս օխանոց հաց, Տիկ.
Մարիամ Տ. Գալտաղեան 50 հատ Թրի
դոնա:

—Հոգ. Որբ. Ընկ. նուիրած է Տիկին
Արաւ Արեւեան 1 ոսկի՝ Արարհամ Աթիկ
եանի մահուան ատթիւ:

Կ. ՊՈԼԻՍ
Ոստն ժողովը հեռագրած է Կեսարիա
որպէսզի Նրուստղէմի նորնտիր Ազգ.
Իողովոյ ներկայացուցիչ Վահան էֆ. Թէ-
թեան ճամբայ ելլէ՝ Նոյնպէս յանձնարա-
րած է Նրուստղէմի Ոստնապետութեան
ընտրել Մատակարար Մարմինն անդաւ-
ները՝ ժամ առաջ մեկնելու համար Նրու-
ստղէմ և գործի ձեռնարկելու:

—Ռոստոթոյի և Մակարայի արկած-
եալ հայերուն ի նպաստ Ամերիկեան Կար-
միր Ունի Ընկերութիւնը 800 ոսկի նուի-
րած է, 200ը Ռոստոթոյի և 600ը Մա-
կարայի համար:

—Սասունի մէջ երկու և Եօզղատի մէջ
մէկ Հայ ապանւած են նորէն, Պատրիար-
քարանը թագրիրով մը ներքին գործոց
նախարարին ուղարկութեան պիտի յա՛ձ-
նէ խնդրը:

—Տրապիզոնէն, Սեբաստիաէն և ուրիշ
տեղերէ հեռագրաւ կը յայտնեն թէ կարգ

մը անձեր յայտնի և քաղաքի ջանքեր կը-
նեն տնտեսական պայքոթ ստեղծելու Հա-
յերու ղեմ: Այս հեռագրիւններն ալ պիտի
ներկայացունեն կառավարութեան ուշա-
դրութեան:

ՏԵՂԱՍԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՂՆԻՍԱՍԻ կայարանէն սկսեալ մին-
չև Սարաճխանէ երկարող ճամբուն չի-
նութիւնը, կիմանաք թէ, սկսած է
ճամբուն երկայնքը պիտի ըլլայ մէկ քի-
լոմէթ իսկ լայնքը 14 մէթր, և երկու
կողմերը նաեւ պիտի ունենայ պուլվարներ
երկու մէթր լայնութեամբ: Տեղւոյն քա-
ղաքապետութիւնը այս մասին արդէն
խիստ հոգատար կը գտնուի, և վախելու
ու կանոնաւոր պուլվարներ ունենալու
համար, արդէն հազարի մօտ զանազան
ծառեր և տունկեր բերել տուած է:

Տէնիճլիի Թուրք Իտալի վարժարա-
նի լէնքին շինութեան մօտ օրերս պիտի
ձեռնարկուի:

Տէնիճլիի զօրաբաժնի հրամանատար
Րիֆաթ պէյ, ելէկ ժամանած է իր պաշ-
տօնավարը:

ՄԱՂՆԻՍԱՍԻ կայարանի լէնքին խղ-
ճալութեանը, և անյարմարութիւնը չն-
կերութեան տնօրինութեան կողմանէ նը.
կատի առնուած ըլլալով, որոշուած է ար-
դի լէնքը քանդել և տեղը վերաշինել նոր
սիւստէմով կանոնաւոր կայարան մը:
Շէնքին շինութեան մօտիւս պիտի ձեռ-
նարկուի:

ՄԱՂՆԻՍԱՍԻ քաղաքապետական երկ-
րայի Բասիմ պէյ, որ Իզմիր կը գտն-
ուէր վերադարձած է իր պաշտօնավարը:
ԿէՐՏԷՍ-Պօրու պողոտային շինու-
թիւնը պիտի սկսի յաջորդ ամսոյն ընթաց-
քին:

ՇՈՂԵՆԱՒԱՍԻ անգլիական ընկե-
րութեան «Իսմայիլի» շոգենաւը որ առ-
ջի օր քաղաքս եկած էր, Տարտանելէ
մեկնելէ վերջ Միտիլի կղզին չորակայքէն
անցնելու ժամանակ իր ճամբորդներէն
Սիւնան անուն անձ մը ինքզինքը ծովը կը
նետէ, Նաւապետը նշմարելով այդ հակա-
բանական իրողութիւնը, կը հրամայէ նաւը
կեցնել և զո՛ր փնտռել ծովուն մէջ, եր-
կար հետապնդումներէ և քննութիւններէ
վերջ անկարելի կըլլայ զայն գտնել սա-
կայն: Սիւնանի ունեցած գոյքերը կը յանձ-
նուին տեղւոյ տնտէրի անգլիական հիւպատոսա-
րանի:

ԻՍԼԱՄ կրօնքի հիմնադրին, Մուհամ-
մէտ մարգարէի ծննդեան տարեդարձին
ատթիւ այսօր Հիւսար ճամբի մէջ կրօնա-
կան բանախօսութիւններ և յանուն մար-
գարէին գովաբանական ճառեր պիտի կար-
դացուին, Իզմիրի նշանաւոր Թուրք անձ-
նաւորութեանց և իսլամ վարժարաններու
աշակերտութեանց ներկայութեամբ:

ԳՕՐՏԷԼԻՈՅ-Տարտանէլ երկաթուղւոյ
ընկերութեան փոխ տնօրէն Մ. Անտօնիա-
տի, ելէկ քաղաքս ժամանեց:

ՈՒՐԱԼԹ օր «Էսթրէիա» շոգենաւով
քաղաքս այցելած է Ալպանիոյ զահը Ե.
րադող իշխան Կիդա?, ըստ տեղւոյս
Թուրք թերթի մը տուած տեղեկութեան:

ԸՍՏ պատերազմական նախարարու-
թեան հաղորդած վճիռներուն, կը ծա-
նուցուի թէ, այսօրուընէ սկսեալ այն
հրամանատարներն ու սպաները որ զինւո-
րական զգեստներու տակ նոյնիսկ մէկ քա-
ւաթ ողկից ըմպելի կը խմեն, իսկոյն
զինուորականութենէ պիտի դադրեն: Այն
հրամանատարներն ու սպաները որոնց,
բաճկոնին կամ քաթթիին մէկ կոճակը չի
դրուած կը պտտին, քանի օր պիտի բան-
տարկուին, երբ սպաներն իրարու բարե-
չի տան, ասոնցմէ ստորադասը տասներ-
հինգ օր պիտի բանտարկուի:

ՏԵՂԱՍԱՍԻ Թուրք Թերթ մը, կը հեր-
քէ Պօստէն հասնող այն լուրերը թէ, Իզ-
միրի Թուրք կառավարութիւնը ճշգրտիւ
կը բանեցնէ տեղւոյս յոյն բնակչութեան
վրայ:

ՆԱՂՆԻՍԱՍԻ երկրաչափական տնօ-
րինութեան կողմանէ կը հրամայուի, Տէ-
միրճի-Պօրու Պողոտային շինութիւնը սկը-
սիլ Աթ-Ալանէն, այդ ուղղութիւնը աւե-
լի յարմար սեպուած ըլլալուն համար,
քանի որ նախկին որոշուած ուղղութիւ-
նը գետակներով ընդհատուած է տեղ տեղ
և կամուրջի մասնաւոր ծախքերու ալ պի-
տի կարօտի անպայման:

ՁԵՇՄԷԼ հասնող հեռագիր մը, անդ-
ւոյս Ֆրանսական նաւային ընկերութեան
ուղղուած, կը տեղեկացնէ թէ մօտաւո-
րապէս ամիս մը առաջ ՁԵՇՄԷԼ մօտերը
խրած Նիժէր շոգենաւը օգերու նպաստու-
թեան պատճառաւ ազատուած ըլլալով
այժմ պատրաստ է իր երթևեկութիւնը
շարունակելու:

ՄՕՏ քսաներկու իզմիրաբնակ հելլէն
ներ, որոնք կառավարութեան կողմանէ
վտարուած էին պատերազմի պատճառաւ,
երէկ ողեսական «Միծն Պետրոս» շոգե-
նաւով քաղաքս վերադարձած են: Յի-
չեաներու հանդէպ կառավարութիւնը
ո և է զփուարութիւններ չէ յարուցած:

ՈՒՐԱԼԹ իրիկուն, Ատիւօյֆի անուն
իտալացի դաշնակաւարի մը կողմանէ սար-
քուած համերգը, կառավարութեան ար-
տօնութենէն զերծ լլուրուն պատճառաւ,
ոստիկաններու միջամտութեամբ կ'արգի-
ուի, և հետեալաբ թատրոնի ներկայ հան-
դիսականները կ'ստիպուին վերադառնալ
իրենց տեղերը:

ՆՐԵԼ անտրիական շոգենաւով քա-
ղաքս ժամանեց, Անգլիական կետիքի ա.
պահովաբարական ընկերութեան Լոնտոնի
կեդրոնական մասնաճիւղի՝ ինչպէս նաեւ
ընդհանուր տնօրէն Մ. Շօն Հանճարա:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալքի յունաց վաճառականական
վարժարանը երէկ զինչը հրդեհէ մը հոյ
ճարակ եղաւ:

—Վիէնայէն հասած հեռագիր մը կը
ժանուցանէ թէ Սերպիա պիտի Պուլկար-
իոյ տրամադրէ Մակեդոնիոյ մէկ մեծ մա-
սը:

—Ռուսիոյ կայսրը ինքնազիր նամակ
մը յանձնեց Մ. Փասիլի Սերպիոյ Փիէռ
թագաւորին յանձնուելու համար:

—Աթէնքէն կը հեռագրուի թէ հելլէն

ծովային նախարարը վճռած է գնել չորս
փոքր զրահաւոր և բազմաթիւ թօրփիւս-
կիւններ:

—Նոյն հեռ. գրաւորը կըսէ թէ այս
ծովային նոր ապսպրանքը պիտի տրա-
մարդուի մակեդոնական ափերու պաշտ-
պանութեան:

—Տօնէքանէի հարցին Պասին իտա-
լական դեսպանին և Բ. Դրան միջև բա-
նակցութիւնները կը շարունակուին:

—Սերպ կառավարութիւնը 60,000
հոգիի զօրակա՛յ մը ըրած է:

—Պէրլինէն հեռ. գրիւնի կը ծանուցա-
նեն որ Վիէնայ կայսրը Բօրֆու պիտի այ-
ցելէ Չատիկէն վերջ:

—Ալպանիոյ բոլոր կողմերէն ներկա-
յացուցիչներ պիտի դրկուին Տիւրքացո
իշխան Վիտին ընդունելութեան համար:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Այսօր, Կիրակի Առաջնորդ Սըր-
բազտն Հայրը հանդերձեալ է հոգեհան-
գստեան պաշտօն ու պատարագ մատու-
ցանելու Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ մէջ
ողբացեալ Տիար Տիգրան Սարգիսի մահ-
ուան տարեդարձին ատթիւ, ազգականք
ու բարեկամք կ'հրաւիրուին ներկայ գըտ-
նուելու սոյն տիւրը արարողութեան:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ, ՊՈԼԻՍ. Յունի. 25. — Թուրք կա-
ռավարութիւնը վճռած է ամէն գնով
պաշտպանել, Պաշտօնաւս պատերազմի
ժամանակ Պուլկար քահանաներու կող-
մանէ բռնի կրօնաւիճիկ եղող Բօմաքներու
դատը:

Ըստ Թուրք և Պուլկարական դաշնա-
գիր պայմաններուն, Թուրք կառավա-
րութիւնը լիազօր կը համարէ ինքզինքը,
Բօմաքներու վերստին իսլամացման իրա-
ունքը պահանջել:

ՆՈՅՆ. — Պօլսոյ պուլկարական դեսպան
Մ. Թօյէֆ որ Սօֆիա կը գտնուի այժմ,
յետաձգած է իր մեկնումը Պուլկարիայէ,
Բօմաքներու խնդրին տացած յոռի կա-
ցութեան հետեանքով:

ՆՈՅՆ. — Կղզիներու խնդրին մասին,
մեծ պետութեանց Յունաստանի և Բ.
Դրան ներկայացնելիք յօթային ուղարկու-
մին յետաձգութեան շուրջ չըլլող լուրեր
հետզհետէ կը հաստատուին քանի որ Պօլ-
սոյ ունէ օտար դեսպան այդ մասին ունէ
հրահանգ չէ ստացած տակուին Ներպա-
յէ:

ՆՈՅՆ. — Երէկ, Հայոց Պատրիարքա-
րանը, երեսփոխանական ընտրութեանց
չուրջ Պատրիարքարանի և Իթիմիտի
միջև տեղի ունեցած և սակայն ընդհատ-
ուած խորհրդակցութիւններու վերստին
շարունակութիւնը որոշուած է:

ՆՈՅՆ. — Պելլարանէ կը հեռագրեն թէ
Տէպրէցի Ալպանացիներ կը յարձակին
Սերպ հոգերու վրայ, Այսպիսի յարձա-
կումներուն տեղի չի տալու համար Սերպ
կառավարութիւնը զինուորական պատ-
րաստութիւններ կը տեսնէ:

ՆՈՅՆ. — Վիէնայէ կը հեռագրեն թէ
Մ. Վէնիզէլոս և Մ. փասիլ Սերպ վար-
չապետը, Սերպ և Հելլէն նախկին համա-
ձայնութիւնը վերակենդանացուցած են:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Փակում 6 Փետրվար 1914
ԲԱՄՊԱԿ Լիւրը. Ն. Եօրը Ն. Օրլէանս
Մայիս Յունիս 6.57 11.87 12.46
Հոկտ. Նոյեմ. 6.20
ԵԳԻՊՏ. Մարտ 9.22
ՑՈՐԵՆ Մայիս 7/2 1/2
ՊԷԻՆՉ 65 1/2 ՇԱՔԱՐ Մայիս 9.6
ՍՈՒՐՃ Մարտ 44.3 Ն. Եօրը

ՄԻՆԷՍԸ ԱՍՏԶ

(Գետեղիւր Ամերիկ. Գոյէնի մօտ)
25 Յունիսիւրէ
ՇԱՐԱԹ ՀինԳԻՐԹԻ գիշերները Հայ
Նրաւոյտ. խուճը կը նուազէ:
1. Թօնէզօի ծաղկեղանաւորներն (4
մաս). — 5. Միտաղապարժ:
— (ՃՄԵՆԵՆ ԵՏԻ) —
Նաեւ՝ 6. Նիսի բարեկենդանի. — 7. Ու-
տիկանի ձեռքը. — 8. Հրաշքը — 9.
Դիւանար զարմուհին:

ՄԻՆԷՍԸ ՄԵԼԵՍ

ԳեՏԵԶԵՐԳ
Մուտք ճաչն առաջ և ետք մտրոց
համար 2 դր. կանանց և տղոց համար
1 դր.:
Վաղուրէն սկսեալ ճաչն առաջ և
ետք երաժշտութիւն:

Պողոթին տունը:
Հոն, Դրօսա հարցափորձուեցաւ ան
նկարագրու մասին որոնց շնորհիւ անկա-
պիքան աւանկալօրէն ազատարարի դեր
կատարած էր:

—Մատուռին մէջ չեմ գիտեր քանի
հոգիի ղէմ կուռնէ ետք՝ խոյս տուի:
Ըսաւ ան իր պատմութիւնը սկսելով
երբ եօթը ութը շարագործներ վատա-
բար գին բռնելով՝ մօթ ծակի մը մէջ
նետեցին տնչուշտ հոն մահս գտնելու հա-
մար: Երբ սթափեցայ, պատերազմի աղ-
մուկներ լսելով որոյնքի ձեռքի մօտենալ
զարմուներ, և այն ատեն...

Դրօսա երկարօրէն շարունակեց իր
պատմութիւնը իր գեղեցիկ լայն ձայնով,
և երբ աւարտեց, երբ Շարի չնորհաւո-
րութիւններ ընդունեց, երբ Բարտեան
նշուակալիք ժպիտով մը յայտարարեց ի-
րեն.

—Պարոն Դրօսա, զօրմանալի էք
դուք...

Երբ վերջապէս Բիքուէք յուզումով
իր ձեռքերը սեղմեց, Դրօսա վարանոտ
մնաց և իւրովի հարցուց.

—Արդեօք իրապէս և անտարակուսե-

լիօրէն քա՛յ եմ: Ուրեմն վա՛յ ինձ: Պէտք
է որ ես իմ վրաս հսկեմ...

ՓՊ

ՄՕՆՄԱՐՈՐԻ ԱՐԲԱՅԱՐԱՆ

Գահաւորակ մը, որ դուրսի կողմէն
գոցուած էր կաշիէ պարզ վարագործնե-
րով, բայց ներսէն զարդարուած մետաք-
սեայ բարձրով, Նօթր-Տօմի կամուրջէն
նոր անցած էր: Մօթ Գոյն տարազով և
լաւ զինուած տասնի չափ ձիաւորներ
կրկնեւանային աղ զահաւորակին: Ս.
նոնէ մէկը առնէն կը քալէր: Միւսները
տասը քայլ հեռուէն կը հետեին անոր:
Յաղթանաւոր և բարձրահասակ մարդ մը,
այգեղ զահաւորակին վրայ սեւեռած և
խնամով վերարկուի մը մէջ փաթթուած,
հեռուէն կը հետեւէր:

Այդ մարդը Գլօտն էր, Բարիգի նախ-
կին դահիճը:

Այդ գահաւորակը Ֆառուսթա իշխա-
նութիւն գահաւորակն էր:

Բարիգէն անցաւ, հասաւ Մօնմարթի
տունը և ցից լեռնակողմէն վեր ելաւ:

Տիեզերագետ ճանաչում լաւագոյն ժամա-
յոյցը որ պաշտօնապէս ընդունուած է հետեւ-
եալ վարչութիւններէ.

Անաստի Ծաւ. երկա-
րադիւնդի ընկերութիւն
Շիրիքի Խաչիչե
Ծաւ. զօրաց վարչութիւն
Խաչիչե պետիւն. երկաքոյ
Ռուսական երկաքոյ
Յունական երկաքոյի

Ռակի, Արմար, Նիքի

—ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԵՏՈՒԹԵԱՄԲ—

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Այսքնի, Գոնեայի նահանգներու եւ
Արշիպելագոսի կղզեաց:

ՎԱՋԱՆ ՉԻՐԻՔՆԱԿԻՍԵԱՆ

Ի Չուլսա-Պետիսմէն, Թիւ 14 - 40

ԿԸԳՏ ՆՈՒԻ ԻՎԻՐԻ և ՇՐՂԱԿԱՅԻՅ ԺԱՌԹ ամէն ժամագործնե-
րու մօտ:

Ք Ա Ղ Ո Ւ Ա Ծ

ՆԵՏԱԹԷԼԻ

ՊԵՏԱԿԱՆ

ԽՈՐՀՐԴՈՅ

ՈՐՈՇՄԱԳՐԷՆ

Ա. Գործարանատերերու յատկացուած մրցանակներ գրաւար
եւ նաեւ յատկացն վեց հրովքրքրներու համար սերի մրցանակ
Ա. Կ Ա Ր Գ

Պ. Գ. Գ. Ծաւր-Ծաւ	և Ընկ. Գործարան (Չենիթ)	ժամացոյցներու իւրի 22,8
Ք. Պիւրի, Լօր		22
Ք. Տիւրիայ, Շի տը Ծոն		22,2
Ք. Տ. Նարտէն, Ի Լօր		19,1
Գործարան Լոնտոնի, Ի Սէնթ - Իմի		14,2
Ժամագործութեան դպրոց		13,0
Լ. Պրանտ և Եղարք (ՕՄԷԿԱ)		13,6

Ի Դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Դիւանագիրք ԳԷՐԷՆՆԵՆ Նախագահ՝ Տօ՛՛ ԹԷՐԹԻԱՎԷԼԻ

Մ Ե Ծ Մ Ր Յ Ա Ն Ա Կ

ԲԱՐԻՁԻ 1900 Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ ԱՆԴԱՄ ԺԻԻՐԻԻ ՄԻԼԱՆԻ
1906 Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

Նեոչաքի (Չուիքերիս) գտնուելու 1909 ի Պետական
մրցման մէջ ճշդութեան աշխատի աստիճանի մը հասած է,
որուն եւ ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ասեւն.

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՒԻՐԻՆ
Կը գտնուի հետեւեալ վաճառատանց մէջ

ԶԱՅ ԼԱՅՅ ԵՒԼՆ. ԵՒԼ.

ՄԹՈՍԱԼԻՔՍ
ՏՈՔԵՐ ՄԱՅՔՍ ՔԱՐԼՈՒ

ԱՊՐԱՆՈՎ ապրիլի 98 թ.
այն բոլոր հիւանդութեանց համար
որոնք Ստամբուլի և արիւնե-
րու կը վերաբերին, նոյն իսկ եթէ
30 տարիէ ի վեր անոնցմէ տա-
նատողներ ըլլան. Մարտիկութե-
ան կը դիւրացնէ, ախտակը կը
բանայ և յանձնարարուած Եւրո-
պայի և Ամերիկայի բժիշկներէն
առողջացնելով ստամոքսի խի-
թեր, փսխումներ, տոց և չափա-
հասներու փորձարարութիւն, ստա-
մոքսի ընդլայնում, Ծծում, զղայ-
նութիւն և անմարտութիւն:

ԳԸ ԵՄԻՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ղեկարան-
ները.

= 5 ՖՐ. ՇԵՆ =
Կեդրոնացի
ՄԹՈՒՆՍ ՍԱՐԿՈՒՆԱԹՈՅ
— (Երօկիտա) —
ԱՐԱՊ ԽԱՆ - ԻԶՄԻՐ
ՍՏԱՄԲՈՒՍ ԵՒ ԱՂԻՔԷՆԻ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Օրթոն Ծիլ Բօ. Լթւ. Ընկերութիւնը
կ'զիւնցանէ արդոյ հասարակութեան և
կենդանաբոյծներու որ կ'ծախէ մեծաքա-
նակ և փոքրաքանակ բանագործի կուտի
կեղաններ օխան 1 մէթալիքի յաւանի
գործարանին մէջ.

Յայտնի է որ այս կեղանները գերա-
զօյն անդաբար յատկութիւններ ունին
թեփէն և կոլերու, խօզերու և ոչխարնե-
րու գիրնալուն կ'նշատեն. յիմարեկա-
որ կենդանաբոյծեան մէջ բացառիկ
զիրք մը կ'զբաւէ, հոն այս կեղանները
բացառիկ տեղ մը կ'զբաւեն ուրիշ անւնեղ-
ներու հետ բաղդատմամբ, թէ իրենց ա-
ժան գնոյն և թէ տուած արագ և զար-
մանալի արդիւնքներովը.

Աւելի մանրամասնութեանց համար
ղիմել գործատուներ Այաթիտատ և քա-
րափանց վրայ ընկերութեան գրասենեակ-
ները, Օմօնիա պանդոկին քով.

100—12

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE
ԹՈՅԱԼ ԵՔՉԷՆՃ
ՀՐԴԵՆԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնաւ 1780ԹԵ Ի ԼՈՆԴՈՆ

Գոյք ընկերութեան
Վճարեալ Ապահովագրեաներու
ՀՐԴԵՆԻ ձԻՒՂ. — Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ և տեսակ կալ-
ուածք, կարասիք, ապարանք, նպաստաւոր պայմաններով.
ԿԵՆԱՑԻ ձԻՒՂ. — Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ամ-
բողջ կեանքի տևողութեան էրայ: Եւսոն ապահովագրութիւնը, Ընկերութեան ա-
պահովագրութիւնն են. ևն. Աւելի մանրամասնութեանց համար գիմել

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ
Դիմել Յանձնաժողով

Ս. ՈՒԹԶՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
ԵՆԿ. Գործակալ

BANQUE D'ORIENT
ՊԱՆԻ ՏՕՐԻԱՆ

Հաստատուած Յունաստանի Ազգ. և Տըլլանտի Ազգ. դրամատան կողմէ դը
րամագլուխ տարեկանը դրուած ֆրանք 10.000,000
Կեդրոնացի ԱԹԵՆԻ

Մասնաճիւղ Կ. Պոլս, Իզմիր, Սեփիլի, Ալեքսանդրիա, և Գահրէ Գործակա-
նութիւն ի Համալուրի:

Պանք տ'Օրիան դրամատուներ ամէն տեսակ գործողութիւններ կընէ, ինչպէս
գանձում և զեղջում Առեւտրական թղթերու, հեռագրական վճարմունք, առեւ-
ծախ փոխգրեթու և դրամներու, աշխարհի զլլաւոր քաղաքներու վրայ կուտա-
վարներու բացման գրեր, առեւտրական ամեն տեսակ արժէթուղթերու, բացում ըն-
թացիկ հաշիւներու, գրաւարժէթուղթերու և ապրանքներու վրայ են. ևն.

Ա. Ի. Ա. Դ. Ն. Ե. Ր.

Պանք Տ'Օրիան կ'ընդունի դրամի Աւանդներ հետեւեալ ռակերով

1 1/2	0/0	3	ամսուան աւանդի մը համար
2	0/0	6	" " "
3	0/0	1	ամսուան " " "
3 1/2	0/0	2	" " "
4	0/0	3	" " "

Ի տես վճարելի աւանդներու համար՝ միակ անձի մը կողմէ և 100 Օսմ. ոսկիէ
ոչ աւելի, Պանք տ'Օրիան տարեկան 2 1/2 տոկոս մը կը յատկացնէ.
Պանք տ'Օրիան հասարակութեան տրամադրութեան տակ դրած է, անոնան
վարձը մը փոխառն իր հաստատութեան մէջ գտնուած դրամակրկներն, հոն դրա-
ւ արժէքուոր առարկաներ պահելու համար:

Թ Օ Ս Ի Ա
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Արտօնեալ վեճ. Կայսեր 1811 Մարտ 20 Թուական հրամանագրով
Կ Ե Դ Ր Ո Ն Ա Տ Ե Ղ Ի
ԲԵԳԵՐՍՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍՆԱԹՐ ՇԵՆԻՔԷՆ ՄԷՁ

Աւերոյցովիմ վճարուած Ընկերութեան դրամագլուխը Ըր. 13.000.000
Երաշխաւորութեան գումար » 231.840.000
Ապահովագր. վճարուած վնասուց հասուցում եւ դրմզիւ. » 774.867.000
1911իւ գանձուած թոյիւ եւ տոկոս » 124.086.000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍԱԽՈՐ ՊԱՅՄԱՆԵՐՈՎ
Կ'ապահովագրէ հրդեհի ու փոխադրութեանց վտանգներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ կեանքի վրայ և ամէն տեսակ արկածներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ երկաթուղիի և շողեռաւի արկածներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ ապակիներու կոտորելուն դէմ:
Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել՝ ընդհանուր գործակալութեան
ՄԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒԶԻՆՈՒԹԱՆՈ Բաւաւած Եւրոպ. — ԻԶՄԻՐ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ
Ք Ա Մ Է Լ Ի Ա Ի
(ՆԱԽՈՐԴ ԸՄՍԱՐԻԹԷՆ)

Վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ:
Չմրան ներկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանք որոնք
պիտի կրնան գոհացնել ամենէ նրբաճաշակները:
Գիմներու անհամեմատ ամանութիւն, ապրանքներու տոկոսութիւն անմրցելի են
Այցելեցէք անգամ մը ՔԱՄԵԼԻԱՅԻ վաճառատունը համոզուելու համար:
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵՆԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ԼՈՆԴՈՆ
ՀԱՅՏԱՏՈՒԱԾ 1848 ԻՆ
Պատրաստ 1910 Դեկտ. 31ին
Օսմ. ոսկի 11,512,611
Առաւարտաճեւն պայմաններ, չափաւոր
բուհներ:

Ամեն տեսակ տեղեկութեանց համար
դիմել
Ս. ՈՒԹԶՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
ԸՆԿ. Գործակալ
Կալուսկալաքիտ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE
BRANCHE - MARITIME
ETABLIE A LONDRES
EN 1720

Մովային Ապահովագրական Ընկ. խիստ
նպաստաւոր պայմաններով. մասնաւոր
պանձաւատութեամբ մը ընկերութիւն
կապահովագրէ նաև կրակի արկածներ, 10
օրուան պայմանաւժանով մը մթնօդակ-
ներու DOCKS մէջ ինչպէս յԱՆԳԼԻԱ նոյն
պէս և գլխաւոր տօքերու մէջ ինչպէս
Մարսէյի, Հաւրի Համալուրիկ են. ևն.
Իզմիրի ներկայացուցիչ
F. BLACKLER